

KOULUN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Liite koulun opetussuunnitelmaan

KOULU: KIRKKOJÄRVEN KOULU

KOULUN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN SISÄLTÖ, LAADINTA JA HYVÄKSYMINEN

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. **Tämä dokumentti on Espoossa käytössä oleva yhteinen pohja opiskeluhuoltosuunnitelmalle, jota koulu täydentää.** Opiskeluhuoltosuunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa, useimmissa kouluissa vuosittain lukuvuoden alkaessa.

Opiskeluhuoltosuunnitelman sisältö:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat
3. Yksilökohtaisen opiskeluhoitojärjestäminen
4. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus opiskeluhoitossa
5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen
6. Liitteet

Opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä eli yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Suunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoitosuunnitelman hyväksyy koulun johtokunta.

1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on koulun tai oppilaitoksen henkilökunnalla. Yhteisön toimintakulttuurin kehittämistä ja yhteisöllistä työtä johtaa rehtori. Espoon kaupunki tuottaa ja vastaa psykologi- ja kuraattoripalveluista sekä kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin palveluista. Jokaiselle koululle on nimetty oma opiskeluhoitopalveluista vastaava psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja koululääkäri. Lisäksi kaikilla kouluilla on käytettävissään opiskeluhoollon koulutoimintaterapeuttien ja musiikkiterapeutin konsultaatiomahdollisuus. Eri toimijoiden rooleja on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen

Espoon kaupunki vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoollon suunnitelma toteutuu. Espoon kaupunki järjestää opiskeluhoollon yhteistyössä sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollon muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Espoon kaupunki vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien koulujen oppilaille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Opiskeluhoollon palvelujen kohdentamisen kuvaus

Kuvataan miten koulun käytettävissä olevat opiskeluhoollon asiantuntijoiden palvelut kohdentuvat opiskeluhoollotyössä:

- o **Koulu yhteisöön** (opiskeluhoollon työntekijät osallistuvat yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokouksiin sekä tekevät yhteisöllistä työtä luokkien, oppilasryhmien ja koulu yhteisön kanssa)

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokoukset säännöllisesti

- Kiusaamisen vastaista työtä, oppilaiden osallistamista, oppilaiden hyvinvointia edistävää työtä
- Laajennettu YHR
- Opiskeluhoollon vuosikellon päivitystä
- Teemakertoja joihin opettajilla mahdollisuus osallistua.

Erytisopettajat kokoavat omat luokkatasonsa opettajat palaveriin. Mukaan terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi mahdollisuuksien mukaan. Tarpeelliset asiat tuodaan YHRään.

Opiskeluhoollon asiantuntijoiden esittäytyminen ja puheenvuoro syksyn veso-päivinä koulun henkilökunnalle. Koulun henkilökuntaa tiedotetaan oppilashuollon palveluista ja toimintavoista liittyen yhteistyöhön.

Osallistuminen 7.luokkien ryhmäytyspäivään mahdollisuuksien mukaan.

Ryhmätoimintaa oppilaille eri luokka-asteilla (esim. kerho sosiaalisten taitojen tukemiseksi)

Yhteistyö luokanvalvojien, -opettajien (ja erityisopettajien) kanssa luokkatason työskentelyssä (esim. sosiaalisten taitojen kehittämisen tunnit ja työrauhan edistäminen)

Kiusaamiskyselyt, poissaoloseurannat, kouluterveyskysely

Vanhempainilloissa käsiteltävien asioiden pohdinta

- **Yksittäiseen oppilaaseen** (oppilaita tavataan yksilökäynneillä tarkastusten, tutkimusten tai tukitapaamisien merkeissä)

Kirkkojärven yhtenäiskoulussa opiskelee noin 730 oppilasta esiopetuksesta 9. luokkaan.

Pedagogisen tuen ohella myös opiskeluhuollon palveluille on paljon tarvetta. Koska yksilöllisen tuen tarve on kasvanut viime vuosien aikana, kohdistuvat opiskeluhuollon työntekijöiden tuki ja resurssit suurelta osin yksittäisiin oppilaisiin yhteisöllisen työn sijaan.

Opiskeluhuollon palveluita käyttävät mm. oppilaat, joilla on runsaasti koulupoissaoloja, mäsennusta, ahdistusta, käyttäytymisen haastetta tai opillisia vaikeuksia.

Yhteistyötä tehdään tiiviisti huoltajien, koulun henkilökunnan ja tarvittaessa myös muiden sosiaali- ja terveysalan toimijoiden kanssa.

Tarkemmat opiskeluhuollon työntekijöiden tehtäväkuvaukset löytyvät liitteestä 1.

Liite 1. Opiskeluhuollon toimijoiden tehtäväkuvaukset .

- **Yhteistyöhön liittyviin tehtäviin** (opiskeluhuollon työntekijät tekevät monialaista yhteistyötä koulun sisällä ja ulkopuolella)

Koulun sisällä: Verso, restoratiivinen koulutus, Kiva koulu, tukioppilastoiminta, luokanvalvojen ja -opettajien kanssa tehtävä yhteistyö (konsultaatio, huoltajapalaverit, luokanvalvojan ja -opettajan tunnit).

Koulun ulkopuolella: Yhteistyö Centti-ryhmän ja muiden verkostojen kanssa (esim. nuorisotyö, seurakunta, Me-talo, NFG, Aseman Lapset).

- **Opiskeluhuollon kehittämiseen** (opiskeluhuollon työntekijät osallistuvat opiskeluhuollon kehittämiseen, arviointiin ja seurantaan)

Keväällä pidetään opiskeluhuollon työntekijöiden suunnittelupäivä, jolloin arvioidaan opiskeluhuollon toimintaa ja suunnitellaan tulevaa lukuvuotta. Tämän lisäksi arviointia ja suunnittelua tehdään pienemmissä määrin lukuvuoden aikana ja kehitetään toimintaa tarpeen mukaan.

2. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko koulu yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan koulun toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun arjessa. Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan tietoista ja suunnitelmallista koulun toimintakulttuurin kehittämistä.

Koulun yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintatavat ja käytännöt

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR), jota johtaa rehtori. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhoiton kokonaisuuden koordinoimista koulussa ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhoiton menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhoiton suunnittelu ja toteuttaminen on kuitenkin ryhmän tärkein tehtävä. Tämä tarkoittaa tehtäviä, joihin sisältyvät kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin varmistaminen sekä hyvinvointia ja oppimista tukevan toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tehtävinä opiskeluhoitossa ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Luokka- ja koulukohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoiton toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien (ml. opiskeluhoitosuunnitelma) valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen suunnittelu ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Koulu yhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Hyvinvointiryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla ryhmä, luokka tai koko yhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä on monialainen, ja sitä johtaa rehtori. Rehtorin lisäksi ryhmän muita jäseniä ovat terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, laaja-alainen erityisopettaja tai erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opettajakunnan jäsen / jäseniä sekä joissakin kouluissa opetustoimen omat kouluterapeutit. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös oppilaiden (esim. oppilaskunnan), huoltajien, nuorisotoimen ja muiden toimijoiden edustajia.

Hyvinvointiryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Tehtävät edellyttävät, että ryhmä kokoontuu suunnitelmallisesti ja riittävän usein. Koulu tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhoitosta sovitun käytännön mukaisesti. Hyvinvointiryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Lukuvuosittaista suunnittelua tukemaan voidaan laatia opiskeluhoiton vuosikello. Yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan ennalta sovitulla tavalla. Muistio julkaistaan oppilaille ja huoltajille sovitulla tavalla (esimerkiksi koulun internet-sivuilla).

Ryhmän jäsenet: rehtori, virka-apulaisrehtori, rehtoreita avustavat opettajat, laaja-alaiset erityisopettajat, oppilaanohjaajat, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi.

Kokoukset: vähintään kaksi kertaa kuukaudessa

Yhteistyö johtoryhmän kanssa: kokoontuminen kerran tai kaksi lukuvuodessa. Tieto ryhmien välillä kulkee molempiin ryhmiin kuuluvien jäsenten kautta.

Laajennettu YHR (Oppilaskunta, nuorisotyö, vanhempainyhdistys, tukioppilaat) kerran lukuvuodessa

Viranomaisyhteistyö: sosiaalipalvelut, poliisi

Kirjaamiskäytänteet: muistio jokaisesta kokouksesta, kiertävä sihteerivuoro, muistiot nähtävillä Teamsissä.

Tiedottaminen: opettajainkokoukset, vanhempainillat, lukuvuosiopas, Wilma-tiedotteet, koulun kotisivut

Yhteistyö ja toimenpiteet oppilaiden osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi

Kuvataan koulun käytänteet oppilaiden mahdollisuudesta osallistua koulutyön suunnitteluun, kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi esimerkiksi oppitunneilla ja välituntitoiminnan sekä kerhotoiminnan avulla. Kuvataan oppilaiden osallisuusryhmät sekä niiden vuosikello tai vastaava. Kuvataan yhteistyö lähikoulujen kanssa oppilaiden siirtymävaiheissa sekä esimerkiksi tukioppilaiden osuus niissä.

Oppilaskunta, tukioppilaat (mukana myös yläkouluun siirtyvien oppilaiden ryhmätyksessä), Verso ja kummioppilastoiminta ovat oppilaiden osallisuuden muotoja.

Opettajat suunnittelevat, miten ottavat oppilaita mukaan koulutyön suunnitteluun, kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin omassa opetuksessaan. Opettajien kesken jaetaan hyviä käytänteitä.

Yhteistyö lähikoulujen kanssa: nivellystietojen siirto, tarvittaessa tutustumiskäynnit ja nivellyspalaverit.

Oppilaskunnan hallitus kokoontuu säännöllisesti ja tuo oppilaskunnan ääntä kuuluviin. Oppilaskunnan hallitukseen kuuluu edustaja jokaiselta luokalta. Oppilaskunnan hallitus muun muassa pitää välituntikahvilaa ja järjestää tapahtumia kouluvuoden aikana kouluviihtyvyyden lisäämiseksi.

Opettajien tiimiorganisoidussa mallissa yhden tiimin aihealueena on oppilaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen. Oppilasedustajat kutsutaan yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokoukseen (laajennettu YHR).

Tunne- ja sosiaalisia taitoja kehittävät tunnit tukevat oppilaiden hyvinvointia. YHR suunnittelee ja tukee oppituntien toteutusta.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, opetuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon rooli oppilaan ohjauksessa ja opetuksen siirtymävaiheissa esimerkiksi oppilaiden siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen, alakoulusta yläkouluun, oppilaan muuttaessa ensimmäistä kertaa Suomeen tai oppilaan vaihtaessa koulua. Kuvataan koulun toiminta- ja yhteistyömallit, huomioidaan käytössä olevat siirtymävaiheiden toimintatavat sekä nivelvaiheiden tiedonsiirto tarpeellisen opetuksen ja kasvatukseen tarvittavan tiedon siirtämiseen.

Siirtymävaiheissa ovat koolla vain ne henkilöt, joita asia koskee. Tarvittaessa ollaan yhteydessä lähettävään / vastaanottavaan kouluun välttämättömän opetukseen ja kasvatukseen liittyvän tiedon siirrossa. Tiedonsiirto tehdään tapaamisessa / etätapaamisessa, puhelimitse tai sähköpostilla. Tuen oppilaat konsultoidaan ja tuesta päätetään monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämisessä

Koulu tekee yhteistyötä nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa. Yhteistyö voi tapahtua esimerkiksi asiantuntijavierailuina yhteisöllisen opiskeluhuollon kokousten puitteissa. Nuorisopalvelujen kanssa yhteisöllistä työtä tehdään Nuori Espoo -toimintamallin pohjalta.

Vähintään kerran lukuvuodessa kutsutaan koolle laajennettu yhteisöllinen hyvinvointiryhmä, johon kutsutaan koulun jäsenten lisäksi toimijoita esimerkiksi nuorisotyöstä, poliisista, sosiaalityöstä ja lastensuojelusta. Mukana on ollut myös oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen jäseniä.

Syksyllä uusien 7.-luokkalaisten ryhmäytymispäivissä on mukana nuorisopalvelut ja seurakunta.

Nuorisotyö esittelee toimintaansa koulussa ja kutsuu ryhmiä vierailemaan nuorisotalolla.

Koulussa työskentelee mahdollisuuksien mukaan NFG eli Non Fighting Generation, jonka työntekijät pitävät oppilaille pienryhmiä ja yksilötapaamisia sosiaalisten taitojen vahvistamiseksi.

Aseman Lapsia ja Nuorisotyö raiteilla (liikkuva nuorisotyö) pyydetään tarvittaessa sovitteluun eri mielisyyksiä.

Teemme yhteistyötä Iceheartsin kanssa.

Plan kutsutaan pitämään oppitunteja alakoulussa mahdollisuuksien mukaan.

Etsivä nuorisotyö esittelee toimintaansa 9.-luokkalaisille keväällä.

Opettajia koulutetaan edelleen restoratiivisten menetelmien käytössä.

Opettajia koulutetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen.

Kaikille kouluille yhteisiä toimintatapoja

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Espoon kaupungin peruskoulujen ja lukioiden kriisisuunnitelma **täydennetään koulukohtaisilla tiedoilla** ja lisätään opiskeluhuoltosuunnitelman liitteeksi (liite 2).

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulun yhteisöllisyyttä ja oppilaiden osallisuutta vahvistaen pyritään sitouttavaan koulu yhteisöön ja ehkäisemään oppilaiden poissaoloja. Poissaolojen seuranta ja niihin puuttumista toteutetaan ns. poissaolojen porrasmallin mukaisesti (liite 3).

Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen ehkäisevä päihdetyö jatkaa varhaiskasvatuksessa aloitettua työtä. Ehkäisevä päihdetyö on osa oppilaitoksen perustyötä, toimintatapoja ja -kulttuuria, joilla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaitosten päihdetyötä määrittelevät lainsäädäntö, opetussuunnitelma sekä opiskeluhuollon käytännöt. Voidaan sanoa, että kaikki opiskelutyön ja -ympäristön kehittäminen paremmin päihteiltä ja päihdehaitoilta suojaavaksi on ehkäisevää päihdetyötä. Keskeistä on esimerkiksi oppilaitoksen työ nuoren terveen kasvun ja kehityksen tukemiseksi (liite 4).

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Turvallinen opiskelu ympäristö koostuu psyykkisistä, sosiaalisista ja fyysisistä tekijöistä. Turvallisen opiskelu ympäristön luominen on yhteinen tehtävä, joka kuuluu kaikille koulu yhteisön aikuisille. Koulun turvallista toimintakulttuuria vahvistetaan huolehtimalla tunne- ja vuoro-vaikutustaitojen opetuksesta sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelu huollon avulla. Yhdessä vahvaksi yhteisöksi – Ei kiusaamiselle! -suunnitelmassa on 14 toimenpidettä, joilla ehkäistään kiusaamista ja väkivaltaa. Sen mukaisesti koulussa tulee olla selkeä toimintatapa kiusaamiseen puuttumiseen. Toimintamalli tulee olla oppilaiden, huoltajien ja koulun

henkilöstön tiedossa (liite 5). **Koulukohtainen kiusaamiseen puuttumisen toimintamalli julkaistaan koulun nettisivulla.**

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Terveysneuvonnan ja terveystiedon sisällöt vuosiluokittain liitteessä 6.

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaitosten terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on laaja, monialaista asiantuntemusta edellyttävä tehtävä, joka on annettu useiden eri viranomaisten vastuulle. Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) tuo opiskelu ympäristöstä ja yhteisön hyvinvoinnista huolehtimisen kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien tehtäväksi yhteisöllisessä opiskelu huollossa. Terveystiedonhuoltolaki velvoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttamaan oppilaitostarkastukset säännöllisesti yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaitos ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia kartoitetaan kolmen vuoden välein tehtävän oppilaitoksen monialaisen tarkastuksen yhteydessä. Tarkastus tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmälle tehdään vuosittain yleisellä tasolla kooste edellisen lukuvuoden tarkastuksista.

3. YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Koulun toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkeen koulun toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstöllä on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemaansa opiskeluhoollon palveluja. Opiskeluhoollollinen polku on kuvattu liitteessä 7. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Koulussa toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

Oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon, jota ovat:

a) Yksittäiselle oppilaalle annettavat kuraattorin, psykologin sekä kouluterveydenhuollon palvelut

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten, terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin. Tietoa saadaan myös erilaisilla kyselyillä esim. Hyvinvointikartta ja Kouluterveyskysely. Oppilaiden laajat terveystarkastukset (1., 5. ja 8. luokalla) pitävät sisällään huoltajille suunnatun terveystarkastuksen, joka kartoitetaan koko perheen tilannetta. Oppilaan sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen koulussa tapahtuu Espoon ohjemateriaalin mukaan (Toimintaohje oppilaan terveydentilaan liittyvistä asioista liitteenä 8).

Psykologin ja kuraattorit palvelut

Opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Työskentely pohjautuu Oppilas- ja opiskelijahuoltolaikiin. Yhteistyö pitää sisällään mm. oppilaiden tukikäynnit, huoltajatapaamiset, opettajakonsultaatiot, oppilaiden koulunkäynnin seurannan ja tuen pitäen sisällään erilaisia selvityksiä, kyselyitä ja tutkimuksia sekä yhteistyön muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa.

b) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoolltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän koosta se opiskeluhuollon tai koulun henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu.

Oppilaan tai huoltajan suostumus pyydetään aina yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota yksilökohtaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan opiskeluhoitokertomuksen yhteyteen.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen.

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhoollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitokortteeriin. Rekisterin vastuuhenkilö on tulostusyksiköllä opiskeluhoollon päällikkö ja koulun tasolla koulun kuraattori. Opiskeluhoitokortteeriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta, ovat salassa pidettäviä. Koulun tasolla ko. kuraattori vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää mainittua rekisteriä. Ensivaiheen arkistointi tapahtuu yksiköissä ja on ko. yksikön opiskeluhoollon kuraattorin vastuulla sen jälkeen, kun opiskeluhoitokertomukset on hänelle toimitettu. Arkistointipaikan tulee olla paloturvallinen lukittu tila / arkistokaappi ja vain tietoja työn takia tarvitsevilla tulee olla pääsy ko. asiakirjoihin.

Yhteistyö yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimijoiden ja koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti käytössä olevien toimintamallien mukaan mm. nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, perheneuvolan, lasten kuntoutuspalvelujen, terveyspalvelujen (mm. Nupoli), erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa. Yhteistyöhön voidaan kutsua myös kolmannen sektorin edustajia (esim. Nuorten turvatalo tai Aseman Lapset ry.).

4. OPPILAIKEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS OPISKELUHUOLLOSSA

Koulutyön perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaiden osallisuus on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa. Oppilaille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien (ml. opiskeluhoitosuunnitelma) valmisteluun. Huoltajien osallisuus ja mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun yhteistyössä voidaan parantaa hyvinvointia koulussa ja kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja.

Opiskeluhoitoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan opiskeluhoollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi. Opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta vastaa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Suunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Vanhempainillat, Koti- ja kouluyhdistys Kirkkis, johtokunta, Laajennettu YHR, oppilaskunta, Wilma, kotisivut - huoltajat osallistuvat näiden kautta koulun yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Lukuvuosioppaassa, koulun kotisivuilla, Wilma-tiedotteissa, vanhempainilloissa, huoltajatapaamisissa kuvataan koulun toimintatavat, joilla **oppilaille ja huoltajille tiedotetaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toimintatavoista**

5. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Opiskeluhuollon tavoitteita ja toimenpiteitä tulee tehdä tietoon perustuen. Se edellyttää luokka- ja koulukohtaista hyvinvointitietoa, jota saadaan kohtaamisissa oppilaiden kanssa sekä oppilaskyselyissä, Kouluterveyskyselyssä, Move!-mittauksissa ja Hyvinvointikartta-kyselyssä. Kaupunkitasoista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista saadaan vuosittain Toimintaympäristön tila -raportista. Hyvinvointitietojen tuloksia analysoidaan ja sen perusteella tehtäviä toimenpiteitä suunnitellaan yhdessä koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteille ja toimenpiteille määritellään mittarit ja seuranta tehdään systemaattisesti.

Kaupunkitasolla opiskeluhuollon ohjausryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi monialaisesti opiskeluhuoltoa. Espoossa ohjausryhmänä toimii lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä.

Opiskeluhuoltosuunnitelmaan kirjataan koulukohtaiset opiskeluhuollon tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta.

Yhteisöllisyyden vahvistaminen - YHR ja koulun johtoryhmä

- Yhteiset käytänteet
- Yhteiset tavoitteet
- Koulun visio
 - Kirkkojärven koulussa oppilas on keskiössä. Arvostava kohtaaminen, kunnioitus ja oppilaan osallistaminen näkyvät kaikessa toiminnassa.
 - Tarjoamme laadukasta perusopetusta kaikille oppilaille turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä.
 - Koulumme toimintakulttuurissa näkyvät kielitietoisuuden, suvaitsevaisuuden ja kulttuurisen osaamisen näkökulma.
 - Korostamme hyvää käytöstä ja tuemme oppilaan terveen itsetunnon kehittymistä ja vastuuta itsestä, muista ja ympäristöstä.
 - Tavoitteena on, että Kirkkojärven koulusta lähtee maailmalle yhteistyökykyisiä, innovatiivisia, päämäärätietoisia ja elämään myönteisesti asennoituvia oppilaita.

Kiusaamisen vastainen työ - kiusaamisen vastainen tiimi

- KiVa, Verso, kiusaamiskyselyt

Poissaolojen vähentäminen - YHR

- Luokanvalvojat seuraavat poissaoloja
- Toimitaan kaupungin poissaolomallin ohjeiden mukaisesti

Oppilaiden osallistaminen - oppilaiden osallisuus- tiimi

- oppilaskuntatyöskentely

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus - Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustiimi

- Teemakohtaiset oppitunnit
- vierailijat

Rasismien vastainen toiminta – Tasa-arvo - ja yhdenvertaisuustiimi

- teemakohtaiset oppitunnit
- vierailijat

Seuranta Jory ja YHR -kokoukset

6. LIITTEET

- Liite 1. Opiskeluhuollon toimijoiden tehtävänkuvaukset
- Liite 2. Kriisisuunnitelma
- Liite 3. Poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen
- Liite 4. Päihdesuunnitelma
- Liite 5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä "Yhdessä vahvaksi yhteisöksi – Ei kiusaamiselle"
- Liite 6. Terveysneuvonnan ja terveystiedon sisällöt vuosiluokittain
- Liite 7. Opiskeluhuollollinen polku
- Liite 8. Toimintaohje oppilaan terveydentilaan liittyvistä asioista